

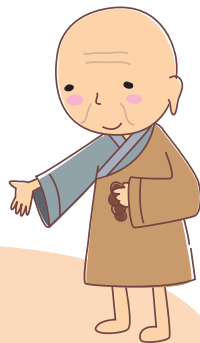
ปริศนาธรรมเปลี่ยนชีวิต

พลิกใจให้เป็นเซน

2

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

พลิกใจให้เป็นเซน 2

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์

พลิกใจให้เป็นเซน 2

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ ISBN 978-616-536-081-4

พิมพ์ครั้งแรก พฤษภาคม 2555

© 2555 ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สงวนลิขสิทธิ์ฉบับภาษาไทยของหนังสือเล่มนี้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537
ห้ามคัดลอกเนื้อหา ภาพประกอบก่อนได้รับอนุญาต รวมทั้งการดัดแปลงเป็น
แบบบันทึกเสียง วิดีโอ โพรโทสน์ และสื่ออื่นๆ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ดวงพร วงศ์ชูเครือ.

พลิกใจให้เป็นเซน 2. __ กรุงเทพฯ : บ้านพระอาทิตย์, 2555.

168 หน้า.

1. นิยายเซน. I. ชื่อเรื่อง.

294.3927

ISBN 978-616-536-081-4

ประธานที่ปรึกษา

สนธิ ลิ้มทองกุล

คณะที่ปรึกษา จิตตนาถ ลิ้มทองกุล / พชร สมุทวนิช / บัญชา อ่อนดี / สุวิชา เพียรราษฎร์

บรรณาธิการบริหาร วิทยา ร่ำรวย

กองบรรณาธิการ นภาสัย โกมลวาศ์ ออกแบบปก Tanlom group

ออกแบบรูปเล่ม อังสนา ชิตรัตน์ ภาพประกอบ อาวีรัตน์ ศรพรหม

พิสูจน์อักษร วัลภา สุขใหญ่ ฝ่ายการตลาด ชุลีกร สีโลหะ / กรณีการช่วย

ผู้พิมพ์ - จำหน่าย

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์ บริษัท บิ๊ก ดีอท คอม จำกัด

49/1 ชั้น 3 อาคารบ้านเจ้าพระยา ถนนพระอาทิตย์ แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 0-2629-4488 ต่อ 2205-2209 โทรสาร 0-2281-9912

พิมพ์ที่

บริษัท กันตร์พีกราฟ จำกัด โทร. 0-2883-2400

วินัย แชลี่ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา

ดี-ชั่ว ห่างกัน
เพียงพลิกฝ่ามือ

คำนำ

หนังสือ “พลิกใจให้เป็นเซน” รวบรวมนิทานหรือเรื่องเล่าจากนิยายเซน ซึ่งเป็นพุทธศาสนาแขนงหนึ่งที่ถือกำเนิดในแผ่นดินจีน และไปเติบโตใหญ่ในดินแดนญี่ปุ่นจนกลายเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

“เซน” เน้นการบรรลุพุทธภาวะ หรือจิตเต็มแท้อยู่ในตน จากการเข้าถึงด้วยประสบการณ์ตรง โดยไม่ยึดติดกับตัวอักษร คัมภีร์ รวมทั้งความเชื่อและกฎเกณฑ์ต่างๆ ด้วยเหตุนี้ ในมุมมองหนึ่งนิทานเซนจึงเป็นปรัชญาที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในยุคร่วมสมัย ที่บุคคลหนึ่งๆ สามารถบรรลุได้ด้วยปัญญาเฉพาะตน โดยไม่จำเป็นต้องก้าวเข้าสู่เพศบรรพชิต

ที่ผ่านมา ผู้เรียบเรียงเคยได้ยินได้ฟัง ผู้วิพากษ์วิจารณ์นิทานเซนในทำนองที่ว่า “จริงๆ แล้วนิทานเซนไม่ได้สอนให้คนรู้ซึ่งมากนัก เป็นเพียงคำพูดที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อความหรรษาของภาษา สำหรับคนที่คิดว่าตัวเองมีความคิดที่ลึกซึ้งเกินกว่าเพื่อนมนุษย์คนอื่น ไม่มีประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะต่างคนต่างตีความหมายไปในทางที่ไม่เหมือนกัน” ซึ่งผู้เรียบเรียงกลับเห็นต่างด้วยเหตุผลเดียวกัน เนื่องจากนิทานเซน เป็นเสมือน “ข้อคิด” ที่สามารถกระตุ้นเตือนผู้ “รู้คิด” ให้ใช้ปัญญาในการบรรลุคำตอบแน่นอนที่แต่ละคนย่อมตีความต่างกันตามกรอบของความคิดและประสบการณ์แห่งตน ซึ่งมีใช้สิ่งไร้ประโยชน์ หากแต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากคนผู้นั้นสามารถหยิบยกปรัชญาที่แฝงไว้ในนิทานเหล่านั้นมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตของตนเอง

ท่ามกลางสังคมปัจจุบัน ในโลกยุคดิจิทัลซึ่งเชื่อมผู้คนเข้าด้วยกันด้วยความเร็วแสง ทุกสิ่งทุกอย่างดูเหมือนจะง่ายดายตาย และสะดวกสบายกว่าแต่ก่อน ทว่า เมื่อมองลึกลงไปในจิตใจของผู้คน ขณะที่เทคโนโลยีสามารถอำนวยความสะดวกต่างๆ บนโลกกว้างใบนี้ไว้ห่างจากเราแค่ปลายนิ้ว แต่ความสุขในชีวิตของเราหลายคนกลับค่อยๆ เลือนหายไปพร้อมกับปัญหาแห่งปัจจัยในเรื่องรำนานับการที่ถึงโถมเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีและวิถีชีวิตที่ก้าวหน้า ดังนั้น ผู้เรียบเรียงจึงเห็นว่า คงจะเป็นการดีหากบางเรื่องบางตอนของนิทานเซนจะสามารถกระตุ้นเตือนผู้ที่กำลังไหลไปกับกระแสความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดทั้งมวลนี้ให้กลับมาฉุกคิดสักนิดว่า ท้ายที่สุดแล้วไม่ว่าโลกจะกว้างใหญ่เพียงใด ก็คงมีอาจกว้างไปกว่า “หัวใจ” ของคุณเอง และความสุขที่ใครหลายๆ คน เผ่าคันหาอยู่นั้น อาจไม่ได้อยู่ที่ไหนไกลไปกว่า “ปัจจัยภายในใจ” ของตน

พลิกใจให้เป็นเซน เล่ม 2 เป็นการรวบรวมนิทานเซนที่น่าสนใจเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้เคยรวมไว้ในเล่มแรก ซึ่งผู้เรียบเรียงมุ่งหวังว่า ในจำนวนนิทานเซน 80 เรื่องจากหนังสือทั้งสองเล่มนี้ หากมีเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สามารช่วยคลี่คลายความทุกข์ของใครสักคนได้ แม้เป็นเพียงเรื่องเดียวก็นถือว่าภารกิจของผู้เรียบเรียงประสบความสำเร็จ และคุ้มค่าแล้ว

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สารบัญ

ปัจจุบันกาล	当下之时... 08
มีโชคโท	灵佑踢瓶... 12
มากมารยาท	惭愧的高僧... 16
ใช้ทองซื้อปัญญา	以金易智... 20
เนรกวาดใบไม้	活在当下... 24
สรรพสิ่งล้วนเกิดดับ	皆有生死... 28
อาจารย์เซนปราบโจร	七里释盗... 32
พุทธะกับมูลวัว	佛与牛粪... 36
ร่มกันฝน	自伞自度... 40
กุศลผลบุญ	银华两记... 44
พยัคฆ์สู้มังกร	进退之道... 48
ทำบุญสุนทาน	布施有度... 52
อาจารย์เซนละลายเกลือ	禅师化盐... 56
ภูสูงมีอากันเมฆลอย	山高怎阻野云飞... 60
เต็มเต็มกุฏิ	月光满堂... 64
ลมพัดหรือธงไหว	心动幡动... 68
ยกขึ้นวางลง	提起放下... 72
สุดแล้วแต่	随它去吧... 76
ชีวิตคนเราสั้นยาวเท่าใด?	生命的长度... 80
ลมแปดทิศไม่สะท้าน	八风吹不动, 一屁打过江... 84

นกอินทรีบินข้ามพ้นความตาย 大鹏鸟飞度生死... 88

แม่ทัพออกบวช 迷悟习性... 92

ความว่างเปล่า 四大皆空... 96

เครื่องผูกมัดไม่ขาดออก 皆因绳未断... 100

บูชาสิ่งใด? 求人不如求己... 104

ต้องการดวงตา 睁眼如盲... 108

ปีศาจแมงมุม 魔由心生... 112

ชาบูไรเรียนเซน 一切皆空... 116

อรหันต์ทองคำ 穷与富... 120

แพทย์สงคราม 物我对立... 124

เศรษฐีผู้ตระหนี่ 不执着两边... 128

ประตูสวรรค์และนรก 天堂之门... 132

ฝืนต้นไม้ 禅无杂邪... 136

คำด่าดั่งของขวัญ 礼物... 140

มีอาจปลอ่ขวาง 痛了自然就放下... 144

แสงจันทร์มีอาจหยิบฉวย 月亮偷不去... 148

ฝักดอง-น้ำเปล่า 人生咸淡两由之... 152

ฝนอิฐให้เป็นกระຈก 磨砖作镜... 156

เณรจะไปไหน? 变与不变... 160

หลักพุทธธรรม 佛法大意... 164

ປາກຸບັນກາລ

当
下
之
时

ยังมีแม่ทัพใหญ่ผู้หนึ่ง ในใจมีคำถามที่ขบคิดไม่เข้าใจอยู่ 3 ประการ จึงได้ตัดสินใจปลอมแปลงตนเองด้วยเครื่องแต่งกายของชาวบ้านธรรมดา แล้วออกเดินทางขึ้นเขาเพื่อไปขอให้อาจารย์เซนชี้แจงแถลงคำตอบของปัญหา ทั้ง 3 ข้อนี้ต่อเขา

เมื่อแม่ทัพเสาะหาจนพบอาจารย์เซน อาจารย์เซนกำลังขุดดินดายหญ้า อยู่ในแปลงผัก แม่ทัพจึงเป็นฝ่ายเอ่ยขึ้นว่า “ข้ามีปัญหารบกวนจิตใจอยู่ 3 ประการที่ต้องการคำชี้แนะจากท่านอาจารย์”

ข้อแรกคือ เวลาใด ที่สำคัญที่สุด?

ข้อสองคือ ในการร่วมกันทำงานนั้น บุคคลที่สำคัญที่สุดคือใคร?

ข้อสุดท้ายคือ สิ่งสำคัญที่สุดที่ควรกระทำคืออะไร?

ทว่าอาจารย์เซนไม่เพียงไม่ตอบคำถาม ทั้งยังก้มหน้าก้มตาขุดดิน ดายหญ้าต่อไป ฝ่ายแม่ทัพเห็นว่าอาจารย์เซนอายุมาก ทั้งยังผอมแห้งแรงน้อย จึงอาสาช่วยขุดดินแทนให้ พร้อมทั้งกล่าวกับอาจารย์เซนว่า “หากท่านอาจารย์ ไม่มีคำตอบให้ข้า ขอเพียงเอ่ยปาก ข้าก็จะเดินทางกลับ” ทว่าอาจารย์เซน ยังคงเจียบบั้น แม่ทัพจึงขุดดินดายหญ้าต่อไปเรื่อยๆ

จากนั้นไม่นาน ปรากฏคนผู้หนึ่งซึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัสเดินโซซัดโซเซมา ถึงเบื้องหน้าคนทั้งสอง แล้วสลบไป แม่ทัพจึงรีบประคองคนผู้นั้นไปพักผ่อน

ยังเพิงหน้าคาทั้งยังทำผลให้และคอยเฝ้าดูอาการ

วันรุ่งขึ้น เมื่อชายผู้ได้รับบาดเจ็บฟื้นขึ้นมาพบหน้ากับแม่ทัพใหญ่ ได้เอ่ยปากขอร้องในทันที ส่วนแม่ทัพกลับไม่ทราบว่าเป็นเรื่องราวใด คนผู้นั้นจึงอธิบายว่า “ในสงครามครั้งหนึ่ง ท่านเคยสังหารน้องชายของข้า บัดนี้เมื่อข้าทราบว่าท่านเดินทางขึ้นเขา จึงสบโอกาสคิดมาลอบสังหารท่าน มิคาดกลับโดนผู้ติดตามของท่านทำร้ายจนบาดเจ็บสาหัส แรกทีเดียวคิดว่าต้องตายแน่นอน แต่สุดท้ายกลับเป็นท่านอีกเช่นกันที่ช่วยชีวิตข้าไว้ ดังนั้นข้าจึงลืมนึกความคิดฆ่าฟันท่านแล้ว”

ความแค้นที่แม่ทัพได้ก่อไว้เมื่อหลายปีก่อน คลี่คลายลงอย่างง่ายดาย ในลักษณะนี้ จนแม้แต่ตัวแม่ทัพเองยังแทบไม่เชื่อว่าเป็นความจริง

ก่อนที่แม่ทัพจะเดินทางลงจากเขา อาจารย์เซนจึงได้เอ่ยปากกับเขาเป็นครั้งแรกว่า “ปัญหาทั้ง 3 ข้อของท่านคงได้รับการคลี่คลายแล้ว” แต่แม่ทัพยังคงไม่เข้าใจ

อาจารย์เซนจึงอธิบายต่อว่า “หากเมื่อวานนี้ท่านไม่ได้ช่วยข้าชุดดินตายหญ้า แต่ตัดสินใจเดินทางกลับไปก็อาจจะโดนคนผู้นี้ทำร้ายกลางทาง ดังนั้นเวลาที่สำคัญที่สุดก็คือเวลาที่ท่านชุดดินตายหญ้านั้นเอง และวานนี้หากท่านไม่ยื่นมือช่วยคนผู้นี้ ท่านกับเขาย่อมไม่อาจเพาะบุญคุณ ลบความแค้น ดังนั้นบุคคลที่สำคัญที่สุดสำหรับท่านในตอนนั้นก็คือคนผู้นี้เอง และสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ควรกระทำคือการที่ท่านได้ดูแลรักษาอาการบาดเจ็บของเขาจนหายดี...

ท่านจงจำไว้ว่า เวลาที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจุบัน เพราะเป็นช่วงเวลาเดียวที่ท่านสามารถควบคุมจัดการได้ ส่วนบุคคลที่สำคัญที่สุดก็คือคนที่อยู่กับท่าน ณ ขณะนั้น และสิ่งที่พึงกระทำมากที่สุดคือทำให้คนที่อยู่ข้างๆ ณ ขณะนั้นเป็นสุข”

ศิทย่าบเช่น :

ในระหว่างการ เกิด-ดับ ของสรรพสิ่ง
สิ่งเดียวที่คงอยู่และควบคุมจัดการได้
มีเพียงปัจจุบันกาล

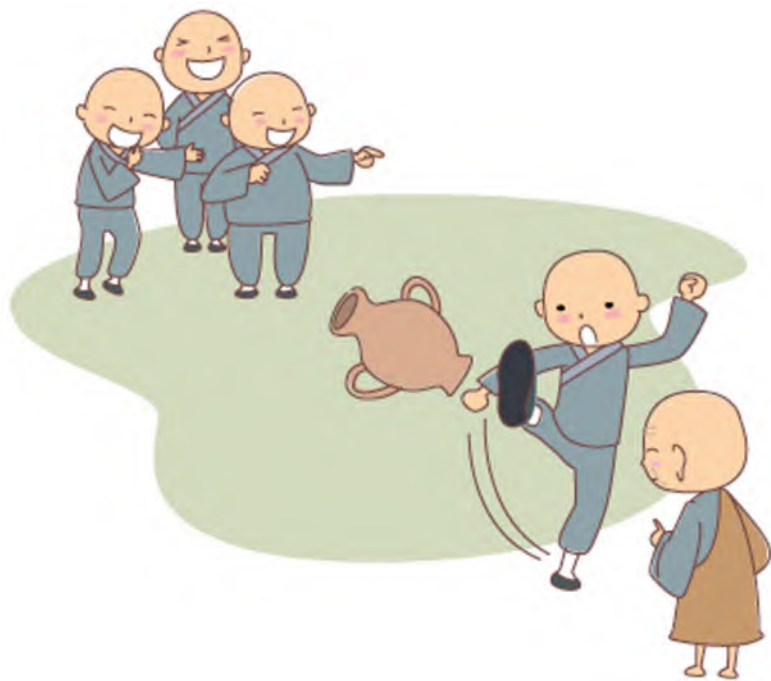
ผัดดาหมั่น

灵

佑

踢

瓶

อาจารย์เซนนามชื่อหมา ต้องการคัดเลือกพระลูกวัดไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสยังวัดแห่งหนึ่งบนภูเขาต้าเหว่ย และเพื่อคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุด อาจารย์เซนชื่อหมาจึงลั่นระฆังเรียกพระมารวมตัวกันยังลานวัด จากนั้นถามคำถามข้อหนึ่งให้ทุกคนตอบ

อาจารย์เซนชื่อหมาชวนคนโทน้ำขึ้นมาใบหนึ่ง จากนั้นกล่าวว่า “สิ่งนี้ไม่ใช่คนโทน้ำ แต่เป็นอะไร?”

บรรดาพระลูกวัดต่างจ้องมองด้วยความงงงวย ไร้ซึ่งคำตอบ เนื่องจากสิ่งที่อาจารย์เซนชื่อหมาถืออยู่นั้นชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นคนโทน้ำ หากไม่ให้อตอบว่าคนโทน้ำ ก็มีทราบจะตอบอย่างไรดี

ขณะนั้นเอง มีพระรูปหนึ่งนามว่า หลิงโย่ว ซึ่งทำหน้าที่ผ่าฟัน จุดไฟหุงหาอาหารภายในวัด กล่าวโพล่งขึ้นมาว่า “ขอให้ศิษย์ลองตอบดูสักครั้ง” บรรดาพระรูปอื่นๆ เห็นพระรูปนี้ทำทางที่มึ่มทื่อ จึงพากันหัวเราะขบขัน

พระหลิงโย่วก้าวออกมาข้างหน้า รับเอาคนโทน้ำมาจากอาจารย์เซนชื่อหมา แล้ววางลงบนพื้น จากนั้นพลันเตะคนโทน้ำจนกระเด็นกระดอน

หายลับจากกำแพงวัดไป

อาจารย์เซนชื่อหมาเหินดั่งนั้นจึงกล่าวว่า “เจ้าสมควรรับตำแหน่ง
เจ้าอาวาสแห่งวัดต้าเหวย”

บรรดาพระลูกวัดยังคงขบคิดไม่เข้าใจ อาจารย์เซนชื่อหมาจึงกล่าวว่า
“ในเมื่อมิใช่คนโง่ท่อน้ำ ก็จงเตะทิ้งไปเสีย ที่แท้เป็นสิ่งใด ล้วนไม่จำเป็นต้อง
ไถ่ถามให้มากความ”

คติอย่างเช่น :

“การเลือก” นั้นง่ายดาย เพียงละสิ่งที่ไม่ใช่
ย่อมพบคำตอบที่ถูกต้อง

ਮਨਮਾਨਸਯਨ

慚
愧
的
高
僧

